

lagati jo pa daje slavna kmetijska družba štajerska. Ona želi tako ustreči željam, koje so nekatere jenih podružnic na slov. Štajerskem izrekle, naj skuša tudi med Slovence širiti gospodarske nauke in skušnje, naj si omisli sredstvo ali glasilo svojega delovanja za slovensko kmetisko ljudstvo na Štajerskem, ker nemški pisani „Landbote“ temu namenu pri nas vsestranski in uspešno ustrezati ne more! Najbolj zahtevala je to podružnica Terboveljska, Brežiška, Vranska itd. Lepa hvala dotičnim gospodom. Omenjena želja izrekla se je v obnem zboru letos meseca marca. Pri tej priliki se je upozorilo na „Slov. Gospodarja“, kot list, ki je na slovenskem Štajerskem med kmeti najbolj razširjen. Izvrševanje so zborniki izročili odboru v Gradcu. Pred nekim časom je odbor stopil v dogovor z odborom katoliškega tiskovnega društva v Mariboru. Kmalu bili so dogovori dokončani, porazumljenje dognano in nagodba sklenjena, da prilaga slavna kmetijska družba štajerska „Slov. Gospodarju“ imenovano „Gospodarstveno prilogo“ proti primernej nagradi. Nekaj iztisov „Gospodarstvene priloge“ prejemale bo slavna družba ter jih določila svojim udom na slovenskem Štajerskem! Tako dobi „Slov. Gospodar“ novo prilogo, jako zaželeno njemu pa tudi kmetiskim svojim bralcem, ki so gospodarskega poduka v obliki krajših lahko umevno pisanih sestavkov potrebni, kakor riba vode.

Tako je storil naš „Slov. Gospodar“ velik korak naprej! List dobi 2 jako potrebni in veljavni, prekornisti prilogi, a cena mu ostane nespreminjena; 3 fl. za celo leto, 1.60 kr. za pol leta, 80 kr. za četrt leta. Gotovo najcenejši list na Slovenskem! Sedaj ima okoli 2000 naročnikov. Omenjeni napredek ga stori vrednega, da mu naročnikov število poskoči do 3000! Bogu pa, ki je naš trud toliko blagoslovil, bodi vsa čast in hvala!

Gospodarske stvari.

Zimska grahorica.

M. Med rastlinami, ki pred drugimi kot živinska krma služijo, se v novejšem času zimska grahorica (*Vicia*) iz več uzrokov priporoča. Pravijo, da ni nobena druga krma tako sposobna, ravno ob onem času, ko navadno druge krme naj večkrat in najbolj primanjkuje, kot nadomestek druge krme služiti, pa tudi se ne da skoraj nobena druga krminska rastlina v tako različnih vremenskih in poljskih razmerah z enako dobrim uspehom sejati in pridelovati. Čas, ko primanjkanje krme najrajše in najhujše pritisne, je navadno sred poletja o najhujši vročini, še bolj pa spomladi, kedar so zimski zakladi sená in slame skoraj že večidel pošli, zelene klaje pa tudi še ni. Turšica za krmo, rudeča detelja, rž za krmo in sploh vsake sorte fure še ni. Tu zimska grahorica predobro pomaga. Doma je iz visoko v severu

ležeče Skocije, je tudi najhujše zime vajena in more se pa tudi kakor navadna grahorica spomladi in poleti sejati in zato pa še bujnejše raste ko ta. Kar se zemlje tiče, se zimska grahorica povsodi tam more sejati, kjer navadna, in sicer z istim uspehom, kakor ta. Ker spada njena največa rast v mesece avgust oziroma april in maj, more se toraj brez pomislika tudi še v lahki zemlji sejati, kder poletna grahorica zaradi prevelike suše več ne stori.

Njiva se pripravlja, kakor za navadno poletno grahorico, sme pa bolj grudasta biti, ker jo grude varujejo, da po zimi ne pozebe. Zemlja mora biti v močnem dobrem stanu. Za pridelovanje krme je sploh pol gnoja plitvo podoranega ali pa po sejanju po vrhu raztrošenega na velik hasek. Kdor si pa hoče zrnja pridelati, ta ne sme gnojiti, ker rastlina že močna v zimo pride in drugače pozebe. Najkesneje se seje v prvi polovici meseca septembra, če le mogoče še meseca avgusta. Kdor ne more ali noče rano sejati, ta naj zimske grahorice rajši ne seje. Med grahorično seme se mora nekoliko rži pomešati, da se more okoli krepkih rženih bilk ovijati in poprijemati, drugače poleže in od spodaj žolta postane, potem gujije in živina nje ne mara več. Najbolj se ji prileže tako imenovana grmičasta ali obraščena rž, da se ž njo pomeša. Na hektaro se jemlje za zeleno klajo 140—160 kilo graborice in 36—44 kilo rži; za pridelek zrnja pa 120—140 kilov graborice in 60—70 kilov rži, kakor je pač zemlja močnejša ali slabejša in skoršen je čas posejave. Najbolj kaže, da se grahorica seje po vrsti, rž pa po širokem. Po zimi gre grahorica vsaj na videž nekoliko nazaj, če je tudi jesen njivo lepo pokrivala. Postane nekoliko medle barve celo rujave in le če se dobro in na tanko pogleda, se vidi, da je mnogo še tudi bolj slabih rastlinic na ujivi. Brž pa, ko začne spomladi trpežno toplo prihajati, se začnejo male rastlinice čudno kako močno razraščati in kmalo je cela njiva lepo zelena, pokrita prek in prek z gosto grahorico. Zelena krma se začinja ravno spomladi, kositi 8—14 dni predno je rudeča detelja za košnjo, in še vedno nekoliko dni pred rženo furo. Kositi se pa mora začeti prav rano, brž ko je grahorica za črevelj visoka, še predno rž v kolence začne iti. Grahorica tako naglo raste, da če se prepozno začne kositev, zadnja grahorica že poleže predno vrsta kositve do nje pride. Najprej pokošena grahorica še enkrat požene in daje še eno košnjo zelene krme ali pa srednji pridelek zrnja, če se pusti, da zazori. Zrnje zimske grahorice dozori ravno ob času, ob katerem rž dozori, žetev poletne grahorice, ker je steblovje daljše in ker je cela njiva z gosto zraščeno odejo pokrita. Da zrnje preveč ne izpada, se ne sme čakati z žetvijo tako dolgo, da je prezrela pa tudi v veliki suši ne kaže žeti, ampak o rosi in sploh če je vlažno vreme. Pridelek na krmi in zrnju je precej mnogo obilnejši od onega poletne grahorice.

Kder se pa zimska grahorica seje med dvema drugima žitoma, je to zopet na marsiktero stran od velike koristi. Ako se zimska grahorica seje kot prva sejatev na njivo, je mogoče tako najviše pridelke krme v jednom letu doseči, n. pr. najprej zimsko grahorico, za njo koruzo za krmo ali letno grahorico in slednjič še debelo belo peso. Najbolj se prileže zimska grahorica po strnenem žitu, ki se meseca julija ali saj začetek avgusta iz njive pospravi, in če se hoče ko zelena klaja poklada za repo, tabakom, zeleno koruzo in repičem. Ker ima rastlina perje, zapusti za seboj sledečemu sadežu vrlo dobro pripravljeno njivo. Tudi je še dosti časa za sledeči sadež.

Karpja reja zlasti z ozirom na kmeta.

M. IV. Iz ribnika drestenika je treba žabe kolikor najbolj odganjati in odvracati, kar se tako doseže, če se njihove ikre z grabljami na breg potegnejo in posušiti dadó. Tudi zagrebsti jih je dobro. Sploh pa je ribniku dresteniku mir in pokoj na vsako stran najbolj potreben, torej ne sme biti na kakem živinskem pašniku, ne ščuka v njem, ne preveč spremenljiv vodni stan, ako se hoče, da karpja reja uspeva. Ko se je tako nekaj let rib zaplojalo, ima zdaj posestnik 1-, 2-, in 3-letnih karpov na razpolaganje dosti, ki se morajo pa skrbno po letnikih ločiti in v posebne ribnike za rast porazdeliti, tako da morejo tukaj dobro uspevati. Le tako se da pravi uspeh doseči; kajti če manjša ribica kaki črviček najde in pograbi, brž jih je tropa večih in močnejših pri njej in ga skušajo vzeti, kar se jim tudi večidel posreči; mala ribica pa strada pri tem in ne raste: kajti pri živalih ne velja zakon pravičnosti, ampak zakon moči, kakor se je v naši razsvitljeni dobi znano Darwinovo načelo, da močnejši požre slabejšega, na sramoto in škodo človečanstva v javno življenje narodov namesto uzvišenega načela krščanske pravičnosti vrnil.

Ako so ribniki za rast bogati hrane in živeža, t. j. ako imajo rodovitno vodo iz njiv in dobro ilovico in mastno mahovinasto zemljo in če ni preveč rib v njih, tako postajajo karpji v njih pri že jeseni tretjega leta čez 1 kilo težki in so že za na prodaj. Stevilo ribnikov in njihove lastnosti bodo brž pokazale, ali je koristno in hasnovito karpe še četrto leto v njih rediti ali ne. V ribnikih za rast in pitanje karpov je ščuka imenitna za pospeševanje karpje reje. Sicer ni res, da ščuka služi v to, da lene karpe po ribniku sem ter tje poganja, da se malo bolj gibljejo in tako bolj rastejo; pač pa jim ščuka v ribnikih za rast in pitanje brani misliti na škodljivo drstenje in pokončuje nepotrebno, nekoristno drhal belic in karasovcev, kateri karpom potrebno hrano krajšajo. V ribnikih drestenikih pa je ščuka od velike škode.

Trpežni podplati na črevljih. Podplati postanejo več ko še za enkrat tako trpežni, ako se več

krat zaporedoma z lanenim firnežem pomažejo. Novi podplati se tako dolgo s tem firnežem mažejo, dokler še kaj olja v se vsesavajo. Ravno tako se napajajo tudi šivi med podplati in gornjim usnjem. Podplati postanejo taki, da vode več ne prepuščajo, mrzle noge grejejo in ne cvrkajo več, kar je zelo neprijetno ušesu.

Kako si doma lahko jesiha napraviti.

M. V ta namen se priredita 2 sodčka, jeden za pripravljanja jesiha, drugi za hranjevanje. Oba sodčka morata biti ali iz bukovega ali pa iz hrastovega lesa in v železnih obročih. Prvi se na sprednji strani ravno nad pipo 2'6—4 cent. pod pilkino dogo prevrta, da dobi tako luknjo za zrak. Široka mora biti 1'3 cent. v premeri. Oba se postavita po zimi v klet, ktera je zadosti topla, kar se doseže s tem, da se morejo okna zavezniti in zadeliti. Najprej se napolni prvi sodček s prav dobrim jesihom gori do prezračne luknje, za kar ga je blizu 15—20 litrov potreba. Ta jesih pa mora čist vinski jesih biti brez vsega očiščenega lesnega jesiha, kakoršnega se zdaj pogosto dobiva. Kajti ta sorta jesiha je napravljanju jesiha na kvar. Tako se pusti jesih v sodčku z zračno luknjico 14 dni na miru ležati, dokler se ves sodčekov les jesiha prav do dobra navzame in napije. Zdaj se ga 4½ litra odtoči, ki se v drugi sodček za hranjevanje vlijejo. Odtočeni jesih v prvem sodčku se nadomesti z vrelo vodo, ktereje se je 42 dekagramov čistega brez vsega patočnega (Fusel) duha vinskega cveta prililo. V dveh do treh nedeljah se zopet 4½ litra jesiha iz prvega sodčka odtoči in v hranovavni sodček vlije, ki se ravno na isti način nadomestujejo, kakor prvi, z vodo in vinskim cvetom. Vsakih 14 dni se isto delo ponovi. Ker je v sodčku precej veliko jesiha, zato tudi ni treba skrbeti za nenavadno visoko toploto v kleti, vsaj ne za večjo, kakoršna je v dobrih kletih po zimi navadna. Taki jesihov studenec trpi več let, po pet in še več. Ako se hoče, da zadobi tako napravljene jesih okus vinskega jesiha, se mu mora nekaj vinskega kamna pridjati in z žganim cukrom barve dati.

Sejmovi na Štajerskem. 6. jul. Oplotnica; 7. jul. Vojnik; 8. jul. sv. Andrej v Susilab, sv. Hema, Pišeco; sv. Jurij na Pesnici; 10. jul. Gradec; 12. jul. Rogatec, Šoštanj.

Sejmovi na Koroškem. 8. jul. Paternijon, 25. jul. Strassburg, Saksenburg, Rajhenfels; 26. jul. Kotariče.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Tagespošta in Cillier-Zeitung) ste laž raznesle zastran nekega darovanja v naše farni cerkvi. Jožefov, Vidov in škapulirski sejem, ki vsako leto veliko ljudi pri